

กลองสนร์คอนเสิร์ตที่ผลิตจากพรรณไม้ในไทย

CONCERT SNARE DRUM MADE BY THAI WOOD

นิธิศ รุจิขจรเดช¹

Nithi Rujikajordej

¹ นักศึกษาระดับดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

Corresponding author:

Nithi Rujikajordej

Nithitruji1998@gmail.com

Received: 28 June 2024

Revised: 12 July 2024

Accepted: 12 July 2024

Published: 31 January 2025

Citation:

Rujikajordej Nithi. (2025).
CONCERT SNARE DRUM MADE
BY THAI WOOD. *PULSE: Journal
for Music and Interdisciplinary
Practices*, 5(2), 41-64. [https://
so18.tci-thaijo.org/index.php/
pulsejournal/article/view/
vol5no2_3/nithiruj](https://so18.tci-thaijo.org/index.php/pulsejournal/article/view/vol5no2_3/nithiruj)

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการผลิตกลอง
ไทยและกรรมวิธีวิถีชาวบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ในการผลิตกลอง
สนร์คอนเสิร์ตที่ผลิตจากพรรณไม้ในประเทศไทย จำนวนสาม
ชนิด ได้แก่ ไม้แก่นปริง ไม้ขนุน และไม้ประดู่ โดยเล็งเห็นถึงไม้
ไทยที่สามารถนำมาผลิตเป็นกลองสนร์คอนเสิร์ตที่มีคุณภาพที่
ใกล้เคียงกับต่างประเทศได้ ในการศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาถึงที่มา
และประวัติศาสตร์ของกลองสนร์ ข้อมูลของกลองสนร์
คอนเสิร์ตจากต่างประเทศ และดำเนินการผลิตกลองสนร์
คอนเสิร์ตจากพรรณไม้ในไทยร่วมกับผู้ประกอบการโรงงาน
ผลิตกลอง WASANA Drum Factory ที่มีความเชี่ยวชาญ
ในการผลิตกลอง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่จะนำข้อมูลต่าง ๆ
มาวิเคราะห์ นำไปสู่ทางเลือกในการเลือกใช้กลองสนร์
คอนเสิร์ตและเข้าใจถึงความแตกต่างของเสียงจากพรรณ
ไม้ที่แตกต่างกันของไทย จากการศึกษาพบว่า พรรณไม้ใน
ประเทศไทยทั้งสามชนิดเมื่อนำมาผลิตเป็นกลองสนร์นั้น
พบว่ามีโทนเสียงที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนและนำมาใช้งานได้จริง
ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทในการเลือกใช้ในการบรรเลงบทเพลงที่แตก
ต่างกัน ประสิทธิภาพในการเผยแพร่ความรู้ ผู้วิจัยได้การจัดทำ
วีดิทัศน์เพื่ออธิบายถึงที่มาและความสำคัญกับการแสดงบรรเลง
บทเพลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย เพื่อให้บุคคลที่มีความสนใจได้เข้าถึง
เนื้อหาได้และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจต่อไปในอนาคต

งานวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา จากงบประมาณเงินรายได้ของสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

คำสำคัญ: กลองสแนร์, กลองสแนร์คอนเสิร์ต, กลองไทย

Abstract

This Research is inspired by the production of traditional Thai drums and local craftsmanship, aiming to produce Concert snare drums made from three types of wood in Thailand Plum Mango wood, Jackfruit wood and Padauk wood. The objective is to demonstrate that Thai wood can be used to produce high-quality concert snare drums comparable to Concert snare drum from other countries. In this research, the origins and history of the Snare drum are studied, along with information on Concert snare drums from other countries. The researcher collaborated with WASANA Drum Factory, a manufacturer with expertise in drum production, to create the Snare drums from Thai wood. Furthermore, feedback and suggestions from experts were gathered to analysed, providing options for choosing Concert snare drums and understanding the differences in sound produced by different types of Thai wood. The study found that the three types of Thai wood produced distinctly different tones when used to make Snare drums, each suitable for various musical contexts. To disseminate the findings, the researcher created a video explaining the background and significance of the project, accompanied by a solo musical performance, making the content accessible to interested individuals and serving as a guide for future enthusiasts.

This research was funded by Princess Galyani Vadhana Institute of Music Graduate Student Research Fund, 2024 Fiscal Year.

Keywords: Snare drum, Concert snare drum, Thai drum

บทนำ

กลองสแนร์ (Snare drum) นั้นมีบทบาทสำคัญในวงออร์เคสตรามาอย่างยาวนาน ดังปรากฏเด่นชัดในบทประพันธ์ *Overture to La Gazza Ladra* ของ จิโออาคิโน รอสซินี (Gioachino Rossini, 1792 - 1868) เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 1817¹ ในปัจจุบันกลองสแนร์นั้นได้รับความนิยมในดนตรีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นดนตรีคลาสสิก ดนตรีร็อก ดนตรีแจ๊ส ก็จะมีกลองสแนร์ที่มีบทบาทเด่นชัดอยู่เสมอ ในประเทศไทยปัจจุบันมีความนิยมในการใช้กลองสแนร์อยู่ 3 ประเภท ได้แก่ กลองสแนร์กลองชุด (Drum set snare drum) กลองสแนร์คอนเสิร์ต (Concert snare drum) และกลองสแนร์เดินแถว (Marching snare drum) กลองสแนร์นั้นมีส่วนประกอบไปด้วย หนังสกลอง (Drum head) แส้กลอง (Snare wires) ตัวปลดแส้ (Snare strainer) ขอบกลอง (Hoop) ตัวถังกลอง (Drum shell) และหลักกลอง (Lug) โดยปัจจุบัน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้มีการผลิตกลองสแนร์ที่มีวัสดุแต่ละชนิดและส่วนประกอบที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลต่อเสียงที่ทำให้เสียงความกังวานที่มีความแตกต่างกันไปด้วย นักดนตรีจะเป็นผู้เลือกใช้ตามแต่คุณลักษณะและสถานการณ์ของการแสดงดนตรีที่หลากหลายรูปแบบ

“กลองสแนร์คอนเสิร์ต” (Concert snare drum) เป็นกลองสแนร์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อใช้สำหรับการบรรเลงในวงซิมโฟนีออร์เคสตรา (Symphony orchestra) หรือวงดุริยางค์เครื่องลม (Wind band) นอกจากนี้ยังเหมาะที่จะใช้สำหรับการบรรเลงเดี่ยว (Solo) ด้วยการออกแบบเสียงกลองที่มีความคมชัดมากกว่ากลองสแนร์กลองชุด จากแส้กลองที่ใช้ลักษณะเส้นลวดตรงเลียนแบบมาจากแส้กลองในอดีตที่ผลิตจากไส้สัตว์ที่มีลักษณะเป็นเส้นตรง ทำให้มีเสียงที่คมชัดและหนังสกลองที่เลียนแบบลักษณะเสียงของหนังสัตว์ ที่เสียงจะมีความอุ่น นุ่ม ไม่กระแทกจนเกินไป ปัจจัยนี้ทำให้ราคาของกลองสแนร์คอนเสิร์ตมีราคาสูงกว่ากลองสแนร์กลองชุด ส่งผลให้นักดนตรีในกลุ่มเครื่องกระทบมักเลือกซื้อกลองสแนร์กลองชุดมาใช้ในการบรรเลงแทน เนื่องจากมีราคาที่ย่อมเยากว่าและหาซื้อได้ง่ายกว่า นอกจากนี้ยังมีเครื่องอื่นที่ถูกใช้แทน เช่น กลองใหญ่คอนเสิร์ต (Concert bass drum) และฉาบคอนเสิร์ต (Orchestral cymbals)

ในประเทศไทยนั้น ผู้เล่นเครื่องกระทบคลาสสิก ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเลือกใช้เครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับประเภทของดนตรีที่บรรเลง ผู้วิจัยนั้นได้สังเกตเห็นว่าผู้เล่นเครื่องกระทบคลาสสิกจะเลือกใช้เครื่องดนตรีเท่าที่มีในที่นั้น ๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย วงดนตรีอาชีพที่มีเครื่องดนตรีส่วนกลาง แต่เมื่อต้องบรรเลงเพลง

¹ Brensilver David A, "History of the Snare Drum." DRUM! Magazine. October 6, 2020. <https://drummagazine.com/history-of-the-snare-drum-2/>.

ที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดให้ใช้เครื่องดนตรีที่ชัดเจนขึ้น เช่น ให้ใช้กลองสแนร์ขนาดใหญ่ (Field drum) หรือกลองสแนร์ขนาดเล็ก (Piccolo snare drum) หาก ณ ที่วงดนตรีนั้นมีให้ใช้ก็สามารถนำมาใช้บรรเลงได้ แต่ถ้าหากไม่มีให้ใช้บรรเลงก็จำเป็นต้องใช้เท่าทรัพยากรที่มีอยู่ จึงทำให้เกิดเหตุการณ์ที่นักดนตรีต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการปรับจูนเสียงกลอง (Tuning) ที่มีอยู่นั้นให้มีความใกล้เคียงกับเสียงที่ผู้ประพันธ์ต้องการ

จากหนังสือ “เครื่องเคาะตี” ของสมศักดิ์ สร้อยระย้า ได้มีการเรียกกลองสแนร์ว่า “กลองเล็ก” โดยเป็นชื่อเรียกภาษาไทยมาตั้งแต่อดีต อาจจะเป็นเพราะว่ารูปร่างลักษณะกลองมีขนาดเล็กกว่ากลองอื่น ๆ เมื่อเทียบกับกลองใหญ่หรือกลองทิมปานี ในภาษาไทยเรียกกลองเล็กว่า “กลองแตร็ก” นิยมเขียนกันว่า “กลองแต็ก” เนื่องจากมีสั้ที่ซึ่งไว้บริเวณหนังกลองด้านล่าง และเมื่อบรรเลงออกมาจะมีเสียง “แตร็ก ๆ” โดยในประเทศไทยนั้นกลองชนิดนี้จะเห็นได้ทั่วไป จากวงโยธวาทิต วงดุริยางค์เครื่องลม วงซิมโฟนีออร์เคสตรา และยังอยู่ในกลองชุดอีกด้วย โดยมีรูปร่างลักษณะกลองสแนร์มีความคล้ายคลึงกับกลองใหญ่ แต่ขนาดเล็กกว่ามาก ด้านบนและด้านล่างกลมแบน ในอดีตนั้นจะใช้หนังสัตว์ทั้งสองด้าน ต่อมานิยมใช้หนังสังเคราะห์แทน เพราะมีความทนทานต่อสภาพอากาศมากกว่าหนังสัตว์ หนังล่างนั้นจะมีสายสั้มาซึ่งเพื่อให้มีเสียงที่เกิดจากการกระทบ นักประพันธ์เพลง ที่นำกลองสแนร์มาใช้เป็นครั้งแรกในวงออร์เคสตรา โดย จอร์จ ฟรีดริค แฮนเดิล (George Frederick Handel 1685 - 1759) จากการบรรเลงบทประพันธ์เพลง *Royal Fireworks Music* เมื่อปี ค.ศ. 1749²

จากการศึกษาประวัติกลองสแนร์ รวมไปถึงการศึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตกลองทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงแนวทางปฏิบัติของผู้เชี่ยวชาญว่า การนำไม้ไทยมาผลิตกลองสแนร์คอนเสิร์ตนั้นยังไม่เคยมีการผลิตในลักษณะกลองคอนเสิร์ต เนื่องจากกลองสแนร์คอนเสิร์ตนิยมใช้ไม้เป็นมีถิ่นกำเนิดจากต่างประเทศ เช่น ไม้เมเปิ้ล (Maple) ไม้เบิร์ช (Birch) เป็นต้น ซึ่งเป็นที่นิยมในการใช้ผลิตกลองที่ยังรวมถึงกลองชุด กลองใหญ่ กลองทอม เป็นต้น

ในด้านต้นทุนการผลิตที่มีราคาค่อนข้างสูง จึงมีความจำเป็นต้องผลิตในจำนวนที่มากหากต้องการที่จะสามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกทดสอบการผลิตกับโรงงาน WASANA Drum Factory เพื่อผลิตกลองสแนร์คอนเสิร์ตในด้านการผลิตตัวถังกลองในรูปแบบการทำมือตามจำนวนที่ผู้วิจัยต้องการได้

² สมศักดิ์ สร้อยระย้า, “เครื่องเคาะตี Percussion.” (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2538) 6-7.

เนื้อหา

จากการสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์ ธาตุทอง เจ้าของโรงงาน เกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตโดยจากที่ได้สอบถามผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้เลือกผลิตตัวถังกลอง 3 ชนิด ได้แก่ ไม้แก่นปริง ไม้ขนุน และไม้ประดู่ โดยเรียงลำดับจากประเภทไม้เนื้ออ่อน ไม้เนื้อปานกลาง และไม้เนื้อแข็ง ซึ่งสาเหตุที่เลือกไม้ 3 ชนิดนี้ เพราะว่าเป็นไม้ที่นิยมใช้ผลิตเครื่องดนตรีไทยในปัจจุบัน เช่น ซออู้ พิณ กลอง ชิม ชลุ่ม เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นไม้ที่สามารถหาได้ทั่วไปในประเทศไทย³ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกเป็นขอบเขตของพรรณไม้ไทยที่เลือกใช้ในการทดลองในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าของโรงงานถึงขั้นตอนการผลิตของโรงงานแห่งนี้ โดยได้ทำการบันทึกวิดีโอการสัมภาษณ์ และนำมาจัดทำเป็นวิดีโอทัศนในภายหลัง

ทางโรงงานได้ผลิตรูปแบบลักษณะ Stave Shell ที่มีลักษณะการผลิตโดยการนำท่อนไม้มาเรียงต่อกันเป็นตัวถังกลอง (รูปที่ 1) วิธีนี้มีความคล้ายคลึงกับการถึงเก็บไวน์ วิธีการนี้ไม่เหมาะสำหรับท่อนไม้ที่มีความบางเพราะมีโอกาสที่จะแตกออกจากกันได้ง่าย จึงนิยมใช้ท่อนไม้ที่มีความหนาและมีราคาการผลิตที่แพงกว่าวิธีการผลิตแบบ Ply ที่เป็นนำแผ่นไม้ที่มีความบางมาประกอบเข้าด้วยกันโดยใช้กาวยึดและขึ้นรูปเป็นตัวถังกลอง ซึ่งสามารถผลิตได้ในจำนวนที่มากและมีราคาถูก⁴ และมีการทำจุดตัวถังที่สัมผัสกับหนังกลอง (Bearing edge) ซึ่งเป็นวิธีการมาตรฐานโดยมีการเอียงองศาของตัวถังกลองเข้ามาด้านใน 45 องศา มีทั้งการเริ่มเอียงองศาจากด้านนอกสุดของตัวถังหรือเว้นระยะห่างจากด้านนอก ทำให้หนังกลองนั้นมีจุดสัมผัสกับตัวถังกลองได้น้อยที่สุด โดยจะมีลักษณะของหัวเสียงที่คมชัด⁵ และเป็นวิธีการที่โรงงานแห่งนี้ใช้ผลิตกลอง มีขนาดหน้ากว้าง 14 นิ้ว และความสูงของตัวถังที่ 5.5 นิ้ว โดยมีความหนาของตัวถังกลองอยู่ที่ 20 มิลลิเมตร และจะใช้วัสดุต่าง ๆ เหมือนกันในกลองทั้ง 3 ใบ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับที่ชนิดของตัวถังกลองดังรูปที่ 2

รูปที่ 1 ตัวถังกลองรูปแบบ Stave Shell

ที่มา : <https://www.wikiaudio.org/drum-shells/>.

³ มนต์ ธาตุทอง, การสื่อสารบุคคล, 23 เมษายน 2567.

⁴ Noble & Cooley, "Solid vs Ply the Pros and Cons of Ply and Solid Shells." Accessed May 1, 2024. <https://www.noblecooley.com/solid-shell-vs-ply-shells>.

⁵ Thomann. Bearing Edge. Accessed June 7, 2024. https://www.thomannmusic.com/onlineexpert_page_drum_shells_bearing_edge.html.

รูปที่ 2 ตัวถังกลองสนแอร์ที่ผลิตขึ้นมาจากพรรณไม้
ในประเทศไทยทั้ง 3 ชนิด
ที่มา : ผู้วิจัย

การเลือกใช้วัสดุ

ผู้วิจัยได้เลือกใช้หนังกลองยี่ห้อ Remo สำหรับด้านตี (Batter head) ผู้วิจัยเลือกใช้รุ่น Diplomat Renaissance มีความหนาที่ 7.5 mm (0.75 มิลลิเมตร) ดังรูปที่ 3 และด้านล่าง (Snare side) รุ่น Diplomat Hazy Snare Side มีความหนาที่ 2 mm (0.2 มิลลิเมตร) ดังรูปที่ 4 เนื่องจากหนังกลองถูกออกแบบมาสำหรับกลองสนแอร์คอนเสิร์ตโดยเฉพาะและมีความบางมากกว่าหนังกลองที่ผลิตมาสำหรับกลองสนแอร์กลองชุดเพื่อให้ได้เสียงที่คมชัดและตอบสนองต่อแส้ได้ดี อีกทั้งยังเป็นหนังกลองที่ผู้ผลิตกลองหลายยี่ห้อเลือกนำมาใส่กับกลองสนแอร์คอนเสิร์ตเพื่อวางจำหน่าย

รูปที่ 3 หนังกลองสนแอร์คอนเสิร์ต (ด้านบน) Remo
Diplomat Renaissance
ที่มา : ผู้วิจัย

รูปที่ 4 หนังกลองสนแอร์คอนเสิร์ต (ด้านล่าง) Remo
Diplomat Hazy Snare Side
ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกใช้แฉับลวดเส้นตรง (รูปที่ 5) โดยมีตัวอย่างต้นแบบของแฉับลวดตรงจากยี่ห้อ Black Swamp Percussion รุ่น Stainless Steel Cable Snare Wires เนื่องจากแฉับชนิดนี้เป็นที่นิยมใช้กับซิ่งกลองสนแอร์คอนเสิร์ตที่นิยมใช้ในกลองหลากหลายยี่ห้อ ดังรูปที่ 5

ความยาวของแฉับที่ผู้วิจัยเลือกใช้นั้นจะมีความยาวกว่าตัวถังกลอง (Wrap-around) มีความยาวประมาณ 16 นิ้ว คุณสมบัติของแฉับชนิดนี้มีความไวต่อเสียงและคมชัดมากขึ้น ซึ่งมีความแตกต่างจากแฉับที่สั้นกว่าตัวถังกลอง แบบมาตรฐานทั่วไปโดยมีความยาวประมาณ 13 นิ้ว จะทำให้ได้เสียงจากตัวถังกลองมากกว่าแฉับ⁷ โดยแฉับนั้นมีความหนาอยู่ที่ 1 มิลลิเมตร

รูปที่ 5 แฉับกลองสนแอร์คอนเสิร์ต Stainless Steel Cable ที่ผลิตโดยผู้วิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย

รูปที่ 6 แฉับกลองสนแอร์คอนเสิร์ต Black Swamp Percussion รุ่น Stainless Steel Cable
ที่มา: ผู้วิจัย

⁷ Black Swamp Percussion. "Cable Snare Units." Accessed May 1, 2024.

<https://www.blackswamp.com/cable-snare-retrofit->

⁸ Freer Tom, "Basic Snare Drum Tuning." Pearl Drum. Accessed

May 1, 2024. <https://pearldrums.com/sites/default/files/2019-10/basic-snare-drum-tuning.pdf>.

หลังจากที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกวัสดุอุปกรณ์เรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงได้เดินทางยังโรงงาน WASANA Drum Factory จังหวัดสตูล เพื่อกำกับการผลิตทดลองของโรงงานแห่งนี้

รูปที่ 7 กลองสนร์คอนเสิร์ตที่ผลิตจากพรรณไม้ในไทย
ที่มา: ผู้วิจัย

หลังจากผ่านกรรมวิธีการผลิตทดลองออกมาเรียบร้อยแล้วนั้น ดังรูปที่ 7 ผู้วิจัยได้ปรับตั้งเสียงของกลองทั้ง 3 ใบ โดยใช้เครื่องจูนเสียงกลอง (Drum Dial) สำหรับการจูนหนังกลอง โดยอยู่ในระดับความตึงที่ 86 สำหรับหนังบน และ 70 สำหรับหนังล่าง และใช้เครื่องจูนเสียง (Tuner) ปรับจูนระดับเสียง โดยผู้วิจัยได้ปรับหนังกลองด้านที่อยู่ระดับเสียง บีแฟล็ต (Bb) และหนังล่างอยู่ที่ระดับเสียง เอฟ (F) ในความถี่ $A=442^{\circ}$

บทประพันธ์ที่ใช้ทดสอบกลอง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงแบบฝึกหัด (Etudes) โดยเป็นบทประพันธ์เพลง Etude no.1 for Snare drum ประพันธ์โดย แจ็ก เดอเลคลูเซ่ (Jacques Delécluse, 1933 - 2015) ซึ่งเป็นที่นิยมใช้และเป็นที่ยุ้จักในการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย และบทประพันธ์เพลงที่นักเรียนใช้ในการทดสอบเข้าวงซิมโฟนีออร์เคสตราในประเทศไทยมาใช้ในการทดสอบกลองดังกล่าว โดยมีประวัติบทประพันธ์เพลงโดยสังเขปดังนี้

ในปี ค.ศ. 1964 ได้ประพันธ์ผลงานที่มีชื่อเสียง 12 Etudes for Snare Drum โดยผลงานชิ้นนี้ของเขาได้รับแรงบันดาลใจมาจากบทประพันธ์เพลงในวงออร์เคสตรา บทประพันธ์เพลงของเดอเลคลูเซ่นั้นเป็นบทประพันธ์ดนตรีโดยสมบูรณ์ ไม่มีรูปแบบทางเทคนิคที่ไร้เหตุผล ไม่มีการวัดผลที่ปราศจากความรู้สึทางศิลปะ มีไดนามิกในแต่ละช่วงของบทประพันธ์ เป็นรากฐานที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเครื่องดนตรีและเป็นแหล่งข้อมูลที่ยอดเยี่ยมสำหรับการสอบ การออดิชั่น และการแสดง บทประพันธ์นี้ถือได้ว่าเป็นผลงานการประพันธ์ที่ประสบความสำเร็จอีกชิ้นหนึ่งของเดอเลคลูเซ่⁹

⁹ Macarez Frederic, "PAS Hall of Fame Jacques Delécluse." Percussive Arts Society. April 29, 2024. <https://www.pas.org/about/hall-of-fame/jacques-delecluse>.

การบันทึกภาพและเสียงในการทดสอบกลอง

ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกภาพและเสียง ณ ห้องศูนย์การเรียนรู้ไทย – เอเชีย ณ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา โดยเป็นห้องจัดแสดงคอนเสิร์ตและจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา ผู้วิจัยได้จัดตำแหน่งการวางไมโครโฟน โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ธนสิทธิ์ ศิริพานิชวัฒนา และ นายพลภัฏฐ์ ปวาริธินันต์ นักวิชาการโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา โดยผู้วิจัย ได้จัดวางตำแหน่งไมโครโฟน ตัวที่ 1 ให้มีระยะห่างจากกลอง 10 นิ้ว ในแนว 45 องศา เพื่อบันทึกเสียงกลองในระยะใกล้ ไมโครโฟนตัวที่ 2 ในระยะห่าง 60 นิ้ว ในแนว 45 องศา เพื่อบันทึกเสียงกลองในระยะไกล และตั้งกล้องวิดีโอในระยะที่สามารถมองเห็นทั้งกลองและไมโครโฟนที่ใช้บันทึกเสียง ดังรูปที่ 8

รูปที่ 8 ตัวอย่างการบันทึกภาพและเสียงเพื่อทดสอบกลอง
ที่มา : ผู้วิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็นผลที่ได้จากแบบสอบถามข้อเสนอแนะและผลจากการบรรเลงเดี่ยว โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) ผลจากแบบสอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็น และ 2) ผลจากการบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย โดยมีผลการวิจัยในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลจากแบบสอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามผ่านระบบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลองทั้ง 4 ใบ และแบบสอบถามเกี่ยวกับผลงานการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการเลือกเชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก 3 เกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 เป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสอนเครื่องกระทบในระดับมหาวิทยาลัย ได้แก่ ดร.วรรณภา ญาณวุฒิ อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และอาจารย์ธนสิทธิ์ ศิริพานิชวัฒนา อาจารย์ประจำสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

เกณฑ์ที่ 2 ผู้ที่มีประสบการณ์ในการเป็นนักดนตรีประจำวงออร์เคสตราอาชีพในประเทศไทย ได้แก่ นายชินบุตร แก้วโกมินทร์ นักดนตรีประจำวงดุริยางค์ฟิลาฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (Thailand Philharmonic Orchestra) และนายคุณนิตติ

โบริจิส นักดนตรีประจำวงกลุ่มงานดุริยางค์ซิมโฟนี กรุงเทพมหานคร (Bangkok Metropolitan Orchestra)

เกณฑ์ที่ 3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนเครื่องกระทบในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ นายกฤตภณ พูลเพิ่ม วิทยากรประจำเครื่องกระทบโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี และนายวรัทม์ ก่อคามเขต อาจารย์ประจำโรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรค์ กรุงเทพฯ

ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญรับฟังบันทึกเสียงการทดสอบกลองของผู้วิจัย 3 ใบ และกลองสนนร์คอนเสิร์ตจากต่างประเทศ 1 ใบ โดยที่ไม่ได้เรียงลำดับและไม่ระบุชนิดของไม้ เพื่อให้กรรมการให้ฟังโดยปราศจากข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของตัวถังกลอง โดยได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญดังนี้

2. ผลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับผลงานการวิจัย

จากแบบสอบถามเกี่ยวกับผลงานการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสรุปใจความจากผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามของผู้วิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความคิดเห็นของกลองแต่ละชนิด

ลำดับที่	ชนิดกลอง	ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น
1	กลองที่ผลิตจากไม้แก่นปริง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า กลองมีโทนเสียงที่ค่อนข้างนุ่ม มีความกังวาน มีเสียงโทนเดียวในทุกไดนามิค (Dynamic) แส้สแนร์มีความคมชัดและตอบสนองได้ดี แต่นายคุณนิตี มีความเห็นในเรื่องของระดับโทนเสียงของตัวถังกลองว่า “มีเสียงโทนเดียว เป็นเสียงโทนดาร์ค” แต่ในขณะที่นายวรัทม์ มีความเห็นที่แตกต่างกันออกไปว่า “โทนเสียงหนาและลึกทั้งในช่วงระดับเสียงตั้งและเบา”
2	กลองสแนร์คอนเสิร์ต	สำหรับกลองใบนี้นั้นผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องของโทนเสียงของตัวถังกลอง โดยดร.วรรณภา ให้ความเห็นว่า “โทนเสียงค่อนข้างสูงและค่อนข้างแห้ง เนื้อเสียงค่อนข้างแน่น” ในขณะที่นายชินบุตร มีความเห็นที่ต่างออกไปว่า “เสียงมีความทุ้ม ๆ หนา ๆ ฟังดูลึก ๆ” ในส่วนอื่นนั้นผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความเห็นตรงกันว่า หัวเสียงในการบรรเลงนั้นมีความชัดเจนเมื่อบรรเลงไดนามิคที่ตั้ง แต่เมื่อบรรเลงเบา เสียงสแนร์กลับได้ยินน้อยลง

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความคิดเห็นของกลองแต่ละชนิด

ลำดับที่	ชนิดกลอง	ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น
3	กลองที่ผลิตจากไม้ขนุน	<p>ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า กลองมีโทนเสียงที่สูงและสว่างมีเสียงแสบแสบที่คมชัดในทุกไดนามิก โดยอาจารย์ธนสิทธิ์ ให้ความเห็นที่ “เสียงกลองและแสบค่อนข้างคมชัด แถมยังมีเสียงตัวถังกลองที่ค่อนข้างเก็บตัวเร็วอีกด้วย โน้ตเบา ๆ ยังสามารถผลิตเสียงแสบได้ตีอีกด้วย ส่วนตัวแล้วผมชอบเลย สามารถเล่นได้หลายโอกาสเลยไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงเดี่ยว หรือ เล่นในวงประเภทต่าง ๆ”</p>
4	กลองที่ผลิตจากไม้ประดู่	<p>ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า กลองมีโทนเสียงที่ต่ำ มีความกังวานน้อยกว่ากลองใบอื่น ๆ และมีความคมชัดของเสียงที่ชัดเจนในไดนามิกที่เบา โดยอาจารย์ธนสิทธิ์ ให้ความเห็นที่ “กลองใบนี้มีเสียงความนุ่มชัดที่ค่อนข้างดี และมีเสียงที่คมชัด พอใช้ได้เลย แต่เวลาตีเบาเสียงจะต่ำลงมาก ๆ อาจจะเป็นที่กลองหนา การเลือกสายแสบหรือด้านการจูนเสียงกลองใบนี้น่าจะใช้ได้หลายโอกาสอยู่ครับ ไม่ว่าจะป็นในวงหรือการบรรเลงเดี่ยว แต่อาจจะต้องมีการปรับแต่งอีกเล็กน้อย”</p>

1) การผลิตกลองสแนร์คอนเสิร์ตจากพรรณไม้ในไทยนั้น มีความน่าสนใจหรือไม่ อย่างไร?

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไปในทางทิศเดียวกันว่ามีความน่าสนใจ เพราะสามารถที่จะพัฒนา และผลักดันให้เกิดเป็นทางเลือกใหม่ในการเลือกใช้พรรณไม้ในไทยจากการค้นหาเสียง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการบรรเลงบทประพันธ์เพลงต่าง ๆ ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมและสร้างความน่าสนใจให้กับ ไม้ของประเทศไทย อาจจะทำให้สามารถผลิตและจำหน่ายได้ในราคาที่ไม่แพงได้ และทำให้ผู้คน ทั่วไปที่มีความสนใจสามารถทดลองได้

2) ท่านมีความคิดว่ากลองที่ผลิตเพื่องานวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้งานจริงได้หรือไม่ อย่างไร?

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไปในทางทิศเดียวกันว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยการปรับใช้ให้ มีปัจจัยหลายอย่างครอบคลุมและใช้งานได้จริงในบริบทต่าง ๆ กลองทั้งสามใบที่ผลิตขึ้นเพื่องาน วิจัยครั้งนี้มีลักษณะเสียงเฉพาะที่ต่างกัน สามารถสร้างเสียงที่มีคุณภาพและใช้ในการแสดงจริงได้ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เหมาะสมสำหรับกลองใบนั้น ๆ

3) หากมีการพัฒนาต่อยอดเป็นแบรนด์ใหม่ ที่จะผลิตกลองสแนร์คอนเสิร์ตจากพรรณ ไม้ในไทยนั้น ควรจะเจาะตลาดไปที่กลุ่มใด เพราะอะไร?

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นโดยรวมว่าสามารถเจาะตลาดไปได้ทุกกลุ่มผู้ใช้งาน ตั้งแต่แก่นักเรียน นักศึกษา จนถึงนักดนตรีอาชีพ รวมถึงสามารถไปยังกลุ่มดนตรีประเภทอื่น ๆ เช่นผู้เล่นกลองชุด ที่สามารถผลิตกลองสแนร์ให้มีหลายรูปแบบ เพื่อเพิ่มกลุ่มผู้ที่มีความสนใจที่ไม่ใช่เพียงดนตรีคลาสสิกเท่านั้น

4) ท่านเห็นว่าจากการวิจัยครั้งนี้ คิดว่าจะมีประโยชน์ต่อการเครื่องกระทบคลาสสิก ในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไปในทางทิศเดียวกันว่ามีประโยชน์ จากไม้แต่ละชนิดที่มีคุณสมบัติ ที่แตกต่างกัน การนำไม้ใหม่ ๆ มาทดลองผลิตกลองสแนร์ที่มีโทนเสียงใหม่ ๆ ทำให้นักดนตรีมีตัว เลือกในการบรรเลงมากยิ่งขึ้น สามารถเพิ่มตัวเลือกเครื่องดนตรีที่ดีในประเทศไทยได้และสามารถ ผลิตเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ เพื่อเป็นการสร้างอาชีพทั้งในวงการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่อง ดนตรีอีกด้วย

การบันทึกภาพและเสียงในการแสดงบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย

หลังจากที่ได้รับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกภาพและเสียงการแสดงบรรเลงเดี่ยว ณ ห้องสังคีตวัฒนา (Sangita Vadhana Hall) สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา ซึ่งเป็นห้องที่ใช้สำหรับจัดการแสดงได้ทั้งการแสดงบรรเลงเดี่ยว วงแชมเบอร์ขนาดเล็ก ไปจนถึงขนาดวงซิมโฟนีออร์เคสตราขนาดใหญ่¹⁰ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการบรรเลงในห้องที่ใช้สำหรับการจัดแสดงคอนเสิร์ตโดยเฉพาะซึ่งจะมีเสียงที่แตกต่างกับห้องที่ใช้สำหรับบันทึกเสียงก่อนหน้า

โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกบทประพันธ์เพลงบรรเลงเดี่ยวกลองสนแนร์คอนเสิร์ต 2 บทประพันธ์เพลงดังนี้

1) Asventuras ประพันธ์โดย Alexej Gerassimez (1987 -)

2) Meditation no.1 ประพันธ์โดย Casey Cangelosi (1982 -)

โดยมีเหตุผลในการเลือกเพลงที่นำมาใช้ในการแสดงร่วมกับผลงานสร้างสรรค์ดังนี้

Alexej Gerassimez: Asventuras

บทประพันธ์เพลง Asventuras ผลงานของ Alexej Gerassimez (1987 -) ซึ่งผู้ประพันธ์ได้ทำการซ่อมเพลงบรรเลงกลองสนแนร์ และมีความรู้สึกที่ว่าขาดสีสันตีในการบรรเลง จึงได้ทดลองจากการนำไม้บรัช (Brush) และไม้กลองทิมปานี (Timpani mallet) มาใช้บรรเลงร่วมกับไม้กลองสนแนร์ และได้มีการประพันธ์ตอนต้นของบทประพันธ์เพลง ที่บรรเลงด้วยไม้กลองคู่เดียว จนมาถึงการบรรเลงบนขอบกลอง และเข้าสู่ช่วงการบรรเลงบนหนังกลองที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดจุดตีต่างๆ บนหนังกลอง และการที่ใช้ไม้ 3 ชนิดบรรเลงพร้อมกัน ทำให้ผู้ประพันธ์ได้ทำการตั้งชื่อเพลงว่า “Asventuras” ที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “Adventure” (การผจญภัย) เพื่อให้ผู้บรรเลงนั้นรู้สึกถึงความตื่นเต้น น่าค้นหาในการบรรเลงบทประพันธ์เพลงนี้¹¹

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแบ่งท่อนของเพลงออกเป็น 5 ช่วง โดยช่วงที่ 1 (รูปที่ 9) นั้นเป็นการเริ่มบรรเลงบทประพันธ์เพลงด้วยการเคาะไม้ 1 ตามด้วยการบรรเลงบนขอบและหนังกลองในตอนท้ายเพื่อส่งเข้าช่วงที่ 2 (รูปที่ 10) ที่เป็นการบรรเลงบนหนังกลองโดยมีการกำหนดจุดตีจากผู้ประพันธ์อย่างชัดเจน ช่วงที่ 3 เป็นการบรรเลงจากโน้ตรูดีเม้นท์ (Rudiment) และการรัว (Roll)

¹⁰ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา. ห้องสังคีตวัฒนา. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2567.

<https://www.pgvim.ac.th/school/hall.php>

¹¹ Gerassimez Alexej, “Aventuras for solo Snare Drum.” Copenhagen: Edition Svitzer. 2011.

ASVENTURAS

Alexej Gerassimez (2011)

♩ = 160-180
repeat ad lib.
Snares on

รูปที่ 9 ตัวอย่างบทประพันธ์เพลง Asventuras ช่วงที่ 1
ที่มา : ผู้วิจัย

ที่มีจังหวะเร็วและมีความละเอียด ช่วงที่ 4 (รูปที่ 11) เป็นการใช้มือในการบรรเลงบนหนังกลอง โดยเป็นการสร้างเสียงจากต่างๆจากมือและเปลี่ยนไปใช้ไม้กลองสนัวร์ ไม้บรัชและไม้กลองทิมปานีมาบรรเลงร่วมกัน และช่วงสุดท้ายจะมีความคล้ายคลึงกับช่วงที่ 3

เพลงนั้นรวมถึงจากที่ได้ทำการบันทึกเสียงทดสอบและแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลองที่มีความเหมาะสมในแต่ละช่วงได้ดังนี้

- ช่วงที่ 1 (ห้องที่ 1 - 95) กลองที่ผลิตจากไม้แก่นปริง
- ช่วงที่ 2 (ห้องที่ 96 - 123) กลองที่ผลิตจากไม้ขนุน

2 Asventuras, Alexej Gerassimez

64 ♩ = 138-148 *keep the groove*

67

70

73

รูปที่ 10 ตัวอย่างบทประพันธ์เพลง Asventuras ช่วงที่ 2
ที่มา : ผู้วิจัย

136 (take stick & mallet in lh)

139

142

144 (take stick in rh)

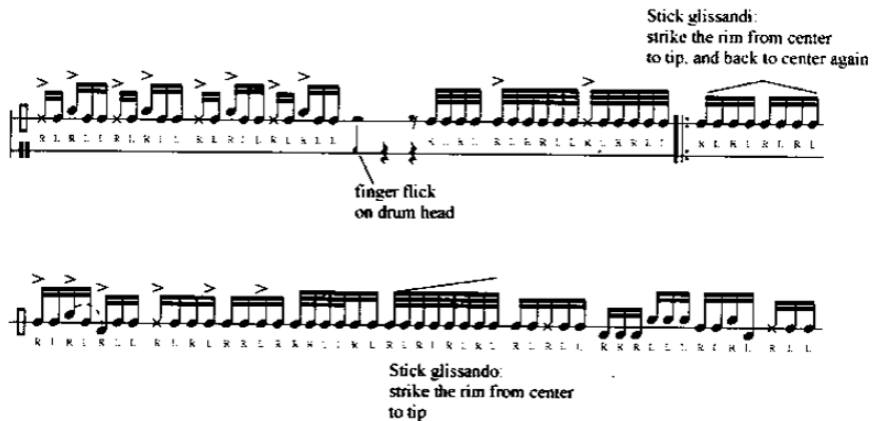
รูปที่ 11 ตัวอย่างบทประพันธ์เพลง Asventuras ช่วงที่ 4
ที่มา : ผู้วิจัย

- ช่วงที่ 3 (ห้องที่ 124 - 158) กลองที่ผลิตจากไม้ประดู่
- ช่วงที่ 4 (ห้องที่ 158 - จนจบเพลง) กลองที่ผลิตจากไม้แก่นปริง

Casey Cangelosi: Meditation no.1

ผู้วิจัยได้เลือกบทประพันธ์เพลงนี้มาใช้บรรเลงเนื่องจากบทประพันธ์เพลง Meditation no.1 ประพันธ์โดย Casey Cangelosi (1982 -) ซึ่งประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 2011 โดยผู้ประพันธ์ได้สร้างสรรค์การบรรเลงไว้หลายรูปแบบในบทประพันธ์เพลง เช่น การบรรเลงบนขอบกลอง หรือการใช้นิ้วบรรเลงร่วมกับไม้บนหนังกลองที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดแนวทางไว้ว่าต้องบรรเลงอย่างไร ดังรูปที่ 12 รวมถึงยังคงสร้างสรรค์การบรรเลงจากโน้ตรูติเม้นท์ที่แสดงให้เห็นถึงการใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบมาประพันธ์เป็นบทประพันธ์เพลง เพื่อแสดงถึงศักยภาพของกลองที่สามารถสร้างเสียงได้หลายรูปแบบ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแบ่งท่อนของเพลงออกเป็น 5 ช่วง โดยช่วงที่ 1 (รูปที่ 13) เป็นการบรรเลงโน้ตรูติเม้นท์บนขอบกลอง ช่วงที่ 2 เป็นบรรเลงโดยใช้นิ้วในการบรรเลงในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกับใช้ไม้กลอง เช่น การใช้นิ้วตีลงบนหนังกลองหรือการใช้นิ้วรวบนหนังกลอง เป็นต้น ช่วงที่ 3 เป็นการบรรเลงโน้ตรูติเม้นท์บนหนังกลองคล้ายคลึงกับช่วงที่ 1 และมีการเปลี่ยนจังหวะที่เร็วขึ้น

รูปที่ 12 วิธีการบรรเลงบทประพันธ์เพลง Meditation no.1
ที่มา : ผู้วิจัย

จนมาถึงช่วงที่ 4 ที่นำรูปแบบการบรรเลงทั้ง 3 ช่วง ก่อนหน้ามาบรรเลงรวมกัน คล้ายกับเป็นการสรุปของการบรรเลงบทประพันธ์เพลงนี้

จากการที่ได้ทำการบันทึกเสียงทดสอบบนกลองแต่ละใบก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น ผู้วิจัยได้เลือกกลองที่ผลิตจากไม้แก่นปริง เนื่องจากมีเสียงโดยรวมที่คมชัดในการบรรเลงและมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมกับบทประพันธ์เพลงนี้

สำหรับการแสดงในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการแสดงให้เห็นว่า เพลงในลักษณะการเดี่ยวกลองสนับ

Meditation no.1

commissioned by Majestic Percussion

Casey Cangelosi 2011

รูปที่ 13 ตัวอย่างบทประพันธ์เพลง Meditation no.1

ที่มา : ผู้วิจัย

นั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร รวมถึงแสดงให้เห็นถึงเทคนิคต่าง ๆ ของการบรรเลงกลองสนับที่ไม่ได้ใช้เพียงแค่นำไม้กลองมาบรรเลงบนหนังกลองเท่านั้น เพื่อให้ผู้รับชมได้เห็นได้ยินถึงความหลากหลายและความแตกต่างของเสียงที่บรรเลงออกมาจากกลองสนับ

การจัดทำบันทึกวิดิทัศน์เพื่อเผยแพร่

การจัดทำบันทึกวิดิทัศน์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงที่มาและแบ่งปันความรู้กับประสบการณ์การผลิตกลองสนับ รวมถึงเผยแพร่การบันทึกภาพและเสียงในการทดสอบกลองและการแสดงบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัยซึ่งได้ทำการแบ่งเนื้อหาของวิดิทัศน์เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ที่มาของกลองสแนร์คอนเสิร์ตที่ผลิตจากพรรณไม้ในไทย

ผู้วิจัยได้ก่อตั้งเพจ Facebook และช่องยูทูป “JJ Percussion & Repair” เพื่อเผยแพร่เนื้อหาถึงวิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ รวมถึงการจัดทำวิดีโอเพื่อแพร่เกี่ยวกับกลองสแนร์ที่ผู้วิจัยมีความสนใจในการอธิบายถึงประวัติและกลไกต่าง ๆ ของกลองใบนั้น ซึ่งเป็นที่มาที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่อยากจะทดลองผลิตกลองสแนร์คอนเสิร์ตขึ้นมา

ศึกษาดูงานที่บ้านกลองลุงเหลี่ยม

เมื่อปี พ.ศ. 2565 ผู้วิจัยได้มีโอกาสเดินทางไปยังบ้านกลองลุงเหลี่ยม และได้สัมภาษณ์พูดคุยกับนายสนั่น บัวคลี่ เจ้าของโรงงาน ถึงประวัติของโรงงานและสินค้าที่ได้ผลิต ซึ่งเป็นเครื่องกระทบของดนตรีไทยทั้งสิ้น อีกทั้ง ยังได้สอบถามถึงการเลือกใช้ไม้ที่มีนำผลิตและได้คำตอบว่าเป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยทั้งสิ้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทดลองนำพรรณไม้ในไทยมาใช้ผลิตเป็นกลองสแนร์คอนเสิร์ต

ศึกษาดูงานที่โรงงาน Aural Drum

เมื่อปี พ.ศ. 2565 – 2566 ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปศึกษาแลกเปลี่ยนที่ University of Music and Performing Arts Vienna ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย และได้พบกับกลองสแนร์คอนเสิร์ต Aural Drum ซึ่งเป็นยี่ห้อกลองที่นิยมมากในประเทศออสเตรีย จึงได้เดินทางไปยังเมือง Taxenbach รัฐซาลซ์บูร์ก ประเทศออสเตรีย ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงาน Aural Drum เพื่อสอบถามและพูดคุยกับเจ้าของโรงงานถึงวิธีการผลิต การเลือกใช้ไม้ ซึ่งพบว่าเป็นโรงงานประเภททำมือ (Handmade) ไม่ได้เป็นโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อผู้วิจัยได้เดินทางกลับประเทศไทย จึงค้นหาโรงงานที่เป็นประเภททำมือเช่นกัน จึงได้พบกับโรงงาน WASANA Drum Factory เพื่อที่จะผลิตกลองสแนร์คอนเสิร์ตจากพรรณไม้ในไทยต่อไป

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง

ผู้วิจัยได้จัดทำบันทึกวิดิทัศน์การสัมภาษณ์ถึงกรรมวิธีการผลิตกลองสแนร์ของโรงงาน WASANA Drum Factory โดยได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าของโรงงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง เพื่ออธิบายในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดพร้อมสาธิตวิธีการและพาชมในจุด

ต่าง ๆ ของโรงงาน เพื่อบอกเล่าและอธิบายกรรมวิธีการผลิตของโรงงานแห่งนี้

บันทึกการทดสอบกลองและการแสดงบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้เผยแพร่การบันทึกภาพและเสียงการทดลองเปรียบเทียบกลองสนอร์ที่ผลิตขึ้นมาจากพรรณไม้ไทยและกลองสนอร์คอนเสิร์ต Aural Drum เพื่อให้ผู้รับชมได้เห็นถึงความแตกต่างของกลองแต่ละใบผ่าน บทประพันธ์เพลง Etude no.1 for Snare Drum ประพันธ์โดย ฌัก เดอเลคลูเซ่ (Jacques Delécluse) ณ ห้องศูนย์การเรียนรู้ไทย – เอเชีย (Wood Box) สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

รวมถึงการเผยแพร่บันทึกการแสดงบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย 2 บทประพันธ์เพลง ได้แก่ Aventuras ประพันธ์โดย Alexej Gerassimez และ Meditation no. 1 ประพันธ์โดย Casey Cangelosi โดยการบรรเลงบนกลอง สนอร์ที่ผลิตขึ้นมาจากพรรณไม้ไทย ผู้วิจัยทำคัดเลือกกลองที่มีความเหมาะสมกับบทประพันธ์เพลงจากความคิดเห็นของผู้วิจัยเพื่อแสดงให้เห็นว่าสามารถที่จะนำมาใช้ในการบรรเลงบทประพันธ์เพลงได้จริง โดยผู้วิจัยได้ทำการบันทึกภาพและเสียงที่ห้องสังคีตวัฒนา (Sangita Vadhana Hall) สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา ซึ่งผู้รับชมจะได้อินถึงความแตกต่างของที่เสียงบันทึกจากห้องที่มีความแตกต่างกัน

ประมวลผลการนำเสนอผ่านทางช่อง YouTube

ผู้วิจัยได้เผยแพร่วิดีโอผ่านช่องทางยูทูป (YouTube) “JJ Percussion & Repair” เพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจในวิทยาพนธ์ฉบับนี้หรือผู้รับชมทั่วไปได้เห็นถึงที่มาและความสำคัญ กรรมวิธีการผลิตกลอง รวมถึงบันทึกการแสดงบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เพราะเป็นช่องทางออนไลน์ที่มีความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน

สามารถรับชมบันทึกวิดีโอที่ค้นจากลิงค์และคิวอาร์โค้ด

1. ที่มาของกลองสแนร์คอนเสิร์ตที่ผลิตจากพรรณไม้ในไทย

ลิงค์ผลงาน: <https://youtu.be/8aD59BKoTu8?si=lQN8-DhgQXYSH8Xs>

2. บันทึกการทดสอบกลองและการแสดงบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย

ลิงค์ผลงาน: <https://youtu.be/XKqEEem1axbo>

อภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติของกลองสนแอร์ ศึกษาวิธีการผลิตจากผู้เชี่ยวชาญโดยใกล้ชิด ทำให้ผู้วิจัยได้คำตอบจากคำถามการวิจัยว่า วัสดุที่ใช้ผลิตเครื่องดนตรีไทย สามารถนำมาใช้ในการผลิตกลองสนแอร์คอนเสิร์ตได้ และยังได้เห็นถึงแนวทางของการนำไม้ชนิดอื่น ๆ ในประเทศไทยที่ใช้ผลิตเครื่องดนตรีไทยอีกหลายชนิดมาผลิตเป็นกลองสนแอร์ได้ รวมถึงวัสดุแต่ละชนิดที่ใช้ผลิตตัวถังกลอง ให้ลักษณะของเสียงแตกต่างกันอย่างไรนั้น จากการที่ผู้วิจัยได้เลือกไม้แก่นปริง ไม้ขนุน ไม้ประคู้ มาใช้ในการทดลองผลิตกลองสนแอร์คอนเสิร์ตนั้น พบว่ามีลักษณะของเสียงที่แตกต่างกันออกไป โดยกลองที่ผู้วิจัยได้ทำการทดลองผลิตร่วมกับโรงงาน WASANA Drums Factory ที่มีตัวถังกลองที่ค่อนข้างหนาและไม้ที่เลือกใช้มีทั้งเนื้ออ่อน เนื้อปานกลางและเนื้อแข็ง ทำให้มีลักษณะของเสียงของกลองที่แตกต่างกันออกไป ในขณะที่กลองสนแอร์คอนเสิร์ตที่ผลิตตัวถังในรูปแบบอื่น ๆ นั้นมีความหนาของตัวถังกลองที่บางกว่าหรือผลิตวิธีเดียวกัน แต่มีความหนาที่บางกว่าหรือใช้ประเภทของไม้ที่มีเนื้ออ่อนกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบรรเลง ไม่ว่าจะเป็นการตีน้ำหนักที่น้อยลง เพราะเสียงของกลองนั้นมีความหนาของตัวถัง ในขณะเดียวกันก็ต้องเลือกใช้ไม้กลองที่มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น เพื่อให้เหมาะกับกับตัวถังกลองที่หนาเช่นกัน ทำให้ได้เห็นถึงความแตกต่างของเสียงกลองละไปได้อย่างชัดเจน โดยผู้วิจัยมีความคิดที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ว่ากลองที่ผลิตออกมานั้นสามารถนำมาใช้งานไปจริงและต่อยอดได้ อีกทั้งยังสอดคล้องจากการบรรเลงเดี่ยว ที่ผู้วิจัยได้เลือกบทประพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของเสียงต่าง ๆ บนกลองสนแอร์คอนเสิร์ต ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าหากกลองมีเสียงที่ไม่มีคุณภาพนั้น จะไม่สามารถบรรเลงบทประพันธ์ที่ผู้วิจัยเลือกออกมาได้ดี เพราะต้องอาศัยศักยภาพของกลองที่มีคุณภาพเสียงที่ดีในการบรรเลงโน้ตต่าง ๆ ในบทประพันธ์ ให้ออกมาครบทุกโน้ตอย่างชัดเจนทั้งแก่ผู้บรรเลงและผู้ฟัง ซึ่งกลองทั้ง 3 ใบที่ผลิตขึ้นมานั้นล้วนมีลักษณะของเสียงที่แตกต่างกัน แต่สามารถนำมาใช้งานได้จริงในบริบทต่าง ๆ ของการบรรเลงดนตรีที่แตกต่างกันออกไป

บทสรุป

จากการศึกษาพบว่ากลองสแนร์คอนเสิร์ตที่ผลิตจากพรณไม้ในไทย ทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ ไม้แก่นปริง ไม้ขนุนและไม้ประดู่ สามารถนำมาใช้งานได้จริง จากการทดสอบร่วมกับกลองสแนร์คอนเสิร์ตจากต่างประเทศ รวมถึงข้อเสนอนี้และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และนำมาใช้ในการแสดงบรรเลงเดี่ยวโดยผู้วิจัย อีกทั้งยังสามารถพัฒนาต่อยอดผลงานจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ เช่น หนักกลอง แล้ ขอบกลองและขนาดของกลองที่สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความเหมาะสมและและดึงศักยภาพของตัวถังกลองที่ผลิตจากวัสดุต่าง ๆ ตามความชอบของแต่ละบุคคลที่มีแนวคิดของเสียงกลองสแนร์ที่ต่างกันออกไป รวมถึงนักดนตรีประเภทอื่นที่ใช้กลองสแนร์ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าเป็นทดลองที่ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะความชอบในเสียงกลองของแต่ละบุคคลนั้น ล้วนมีปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปอย่างมาก เช่นจากประสบการณ์การบรรเลง ลักษณะกลไกของกลองมีความชอบตัวถังกลองที่ทำจากโลหะหรือไม้ เช่นเดียวกับการผลิตกลองไทยกรรมวิธีแบบชาวบ้านที่ได้คัดเลือกไม้ชนิดต่าง ๆ ในประเทศไทย มาสร้างสรรค์เป็นกลองไทยชนิดเดียวกันหรือต่างกันออกไปในแต่ละภูมิภาค เป็นต้น จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ของกลองสแนร์ วิธีการผลิตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบผลในการวิจัยครั้งนี้ ร่วมกับการบันทึกเสียงเพื่อทดสอบกลองและแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการทำงานร่วมกับโรงงาน WASANA Drum Factory ผู้วิจัยได้เห็นถึงพัฒนาการของกลองสแนร์ตั้งแต่อดีตและวิธีการต่าง ๆ ที่สำคัญ เพราะว่าทำให้ได้เข้าใจถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของกลองนั้น ที่มีผลต่อเสียงอย่างไร ควรจะปรับตัวอย่างไร ซึ่งเป็นรายละเอียดที่ผู้บรรเลงทั่วไปนั้น อาจจะได้ไม่ได้เข้าถึงหรือให้ความสนใจ เพราะขั้นตอนการผลิตส่วนใหญ่ล้วนเป็นขั้นตอนที่ส่งมอบเฉพาะในโรงงานเนื่องจากเป็นข้อมูลทางธุรกิจ อย่างไรก็ตามทางโรงงาน WASANA Drum Factory นั้นไม่ได้ปิดบังวิธีการผลิตใด ๆ รวมถึงยังให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ กับผู้วิจัยตลอดการทดลอง เพื่อพัฒนาการผลิตของโรงงานให้มีคุณภาพยิ่งที่ดียิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าจะจะเป็นกรรมวิธีการผลิตที่ไม่เหมือนกับในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ แต่ก็สามารถที่จะเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ในรูปแบบหนึ่งเพื่อต่อยอดให้แก่ผู้ที่สนใจในการผลิตกลองได้

ผู้วิจัยคาดหวังว่าผู้ผลิตทั้งรายใหญ่และรายเล็กในประเทศไทย หรือผู้ที่สนใจต้องการผลิตกลองนั้นได้สังเกตเห็นถึงคุณสมบัติพรณไม้ในไทยอีกหลากหลายชนิดที่นิยมใช้ผลิตเครื่องดนตรีไทยก็ดีหรือใช้ผลิตอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อนำมาพัฒนาจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์กลองที่ไม่ใช่แค่กลองสแนร์คอนเสิร์ตเพียงอย่างเดียว อาจจะนำมาผลิตเป็นกลองชุด กลองใหญ่คอนเสิร์ต กลองทอมคอนเสิร์ต หรือกลองอีกหลากหลายชนิดในโลกที่สามารถผลิตจากพรณไม้ในไทยได้

บรรณานุกรม

สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา. *ห้องสังคีตวัฒนา*. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2567.

<https://www.pgvim.ac.th/th/school/hall.php>.

สมศักดิ์ สร้อยระย้า, “เครื่องเคาะตี Percussion”. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2538) 6-7.

Black Swamp Percussion. “Cable Snare Units.” Accessed May 1, 2024.

<https://www.blackswamp.com/cable-snare-retrofit-units>.

Brensilver David A, “History of the Snare Drum.” DRUM! Magazine. October 6, 2020.

<https://drummagazine.com/history-of-the-snare-drum-2/>.

Freer Tom, “Basic Snare Drum Tuning.” Pearl Drum. Accessed May 1, 2024.

<https://pearldrums.com/sites/default/files/2019-10/basic-snare-drum-tuning.pdf>

Gerassimez Alexej, “Aventuras for solo snare drum.” Copenhagen: Edition Svitzer, 2011.

Macarez Frederic, “PAS Hall of Fame Jacques Delécluse.” Percussive Art Society.

Accessed April 25, 2024. <https://pas.org/jacques-delecluse-2/>.

Noble & Cooley, “Solid vs Ply the Pros and Cons of Ply and Solid Shells.” Accessed

May 1, 2024. <https://www.noblecooley.com/solid-shell-vs-ply-shells>.

Remo. *Diplomat Renaissance*. Accessed May 1, 2024.

<https://remo.com/product/diplomat-renaissance>.

Thomann. *Bearing Edge*. Accessed June 7, 2024.

https://www.thomannmusic.com/onlineexpert_page_drum_shells_bearing_edge.html.

การสื่อสารบุคคล:

ฉันท ชาติทอง. วันที่ 23 เมษายน, 2567.